

Opetuslautakunnan vastine tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arviointikertomukseen

Opetuslautakunta 17.09.2024 § 81
5024/00.03.00.00.01/2023

Valmistelija

sivistyspalveluiden johtaja Pia Stoor, pia.stoor@salo.fi, 02 778 4001,
varhaiskasvatusjohtaja Anna Karlsson, anna.karlsson@salo.fi, 02 778
7850, opetusjohtaja Inkeri Lahti, inkeri.lahti@salo.fi, 02 778 4688

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 10.6.2024 § 42 merkinnyt tarkastuslautakunnan jättämän arviointikertomuksen tiedoksi sekä velvoitti kaupunginhallituksen antamaan lokakuun 2024 loppuun mennessä selvityksen toimenpiteistä, joihin on ryhdytty arviointikertomuksessa mainituissa asioissa.

Arviointikertomuksessa todetaan opetuslautakunnan alaisten palveluiden osalta seuraavaa:

Opetuslautakunnan alaisista toiminnoista olevat kirjaukset toimintakertomuksessa ovat niukat, joten niihin perustuen arvioinnin suorittaminen on ollut haasteellista. Kirjauksissa ei ole juurikaan kerrottu toteutuneista riskeistä ja niiden mahdollisesta vaikutuksesta palvelutuotantoon. Jatkossa tulee saada kattavampia kuvauksia toiminnasta.

Vastaus:

Opetuslautakunnan alaisten toimintojen osalta tullaan jatkossa kuvaamaan palvelualueittain strategian painopisteet ja miten ne yhdistetään palvelualueen jokapäiväiseen toimintaan. Palvelualueiden merkittävimpien riskien raportointia tullaan selkiyttämään ja yhteneväistämään.

Syntyneiden lasten määrä on vähentynyt viime vuosina. Tämä vaikuttaa suoraan tuleviin oppilasmääriin. Vuoden 2024 syksyllä aloittavien koululaisten määrä on noin 100 oppilasta enemmän kuin vuonna 2030 koulutiensä aloittavien oppilaiden määrä. Oppilasmäärään vaikuttaa toki syntyvyyden lisäksi myös esimerkiksi maahanmuutto. Kokonaisuutena arvioiden kyseessä on kuitenkin merkittävä oppilasmäärän muutos, joka haastaa pohtimaan palvelutuotantoa ja kouluverkkoa.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kouluverkkoa tulee tarkastella tarkoituksenmukaisuus näkökulmasta.

Vastaus:

Kaupunginvaltuuston 24.2.2020 § 13 hyväksymän oppimisympäristöselvityksen toimintaperiaatteet, kaupungin strategia ja arvot tulee olla yhtenäiset eikä niissä saisi olla tulkinnanvaraisuutta. Oppimisympäristöselvityksen ja strategisten linjausten ristiriitaisuus muodostavat haasteen. Kouluverkon tarkastelu tulisi tehdä kokonaisuutena eikä yksittäinen koulu kerrallaan.

Hankerahoitus

Vuoden 2022 arviointikertomuksessa esitettiin, että hankerahoituksen hakua ja hallinnointia koordinoitaisiin kaupunkitasoisesti. Sivistyspalvelut on vastineessa todennut, että hankkeiden koordinoinnissa ja kokonaishallinnoinnissa edellytetään vahvaa palvelualueen substanssiosaamista eikä hankkeiden koordinointia kaupunkitasoisesti nähdä tarpeellisena.

Sivistyspalveluissa hankkeiden määrä on melko laaja, joten riittävän henkilöstön varmistaminen hankehallinnointiin on tärkeää.

Vastaus:

Opetuspalveluissa on 5.8. aloittanut kasvatuksen ja opetuksen koordinaattori, jonka tehtäviin kuuluu opetuksen hankkeiden koordinointi. Näin ollen henkilöstöresurssit arvioidaan hankehallinnoinnissa riittäviksi.

Varhaiskasvatus

Tarkastuslautakunta on aiemmassa arviointikertomuksessa nostanut nuorisopalveluiden osalta esiin hankkeiden merkittävän määrän ja sen, miten iso joukko henkilöstöstä on palkattu hankkeiden avulla. Varhaiskasvatuksessa on raportoitu vuoden 2023 hankkeita olleen kahdeksan ja henkilöstöä yhteensä 28. Hankkeiden kokonaiskustannukset ovat olleet 1,6 miljoonaa euroa ja hankerahoittajan kautta niihin on kohdistunut rahoitusta 1,2 miljoonaa euroa eli kaupungin rahoitus hankkeisiin on ollut noin 0,4 miljoonaa euroa. Hankkeiden omarahoitusosuus vaihtelee 20 ja 50 prosentin välillä.

Hankkeiden hallinnointi vaatii merkittävän työpanoksen sisällöllisesti ja henkilöstöhallinnollisesti. Lisäksi on tärkeää varmistaa, että hankkeissa toteutettu toiminta saadaan soveltuvilta osiltaan jalkautettua yksiköiden normaaliin toimintaan.

Vastaus:

Varhaiskasvatusjohtaja hoitaa palvelualueensa hankkeiden hallinnoinnin, johon kuuluu hankeomusten sisällöllinen laatiminen, hankkeen hallinnollinen koordinointi ja arviointi sisältäen mm. talouden seurannan sekä hankkeen päättyessä sen raportointi. Osa henkilöstöhallinnosta on hajautettu päiväkodin johtajille. Hankkeiden, joissa on ollut mahdollista palkata hankevaroin erillinen hankkeen sisältöä koordinoiva työntekijä, on hankkeen jalkauttaminen onnistunut parhaiten.

Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatukseen osallistumisaste on noussut ja uudet hakijat ovat pääsääntöisesti pieniä lapsia. Tämä aiheuttaa lisäresurssitarvetta niin henkilöstössä kuin tilojenkin suhteen. Tarkastuslautakunta on pohtinut, onko kyseessä riski vai mahdollisuus, joten asiakokonaisuutta tulee avata enemmän.

Vastaus:

Nykyisessä hallitusohjelmassa korostetaan lasten osallistumisasteen nostamista muiden pohjoismaiden tasolle. Salossa olemme edenneet positiivisesti hallitusohjelman suuntaisesti. Varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 1-2-vuotiaita on tällä hetkellä 43% ja luku on noususuhdanteiden.

Pienten lasten korkea määrä vaatii enemmän henkilöstöä ja asettaa tiloille erityisvaatimuksia. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä kolmea varhaiskasvatuksen tehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. Päiväkotiryhmässä yhtä työntekijää kohden voi olla enintään neljä alle kolmevuotiaista lasta tai seitsemän yli kolmevuotiaista lasta. Käytännössä tämä tarkoittaa, että alle kolmevuotiaiden lapsiryhmän koko on 12 lasta ja yli kolmevuotiaiden lapsiryhmän koko on 21 lasta.

Perhevapaauudistus aikaisti lapsen subjektiivista oikeutta aloittaa varhaiskasvatus 9 kuukauden ikäisenä. Perheiden taloudellinen tilanne ja yhteiskunnalliset muutokset vaikuttavat huoltajien mahdollisuuteen jäädä kotiin hoitamaan lastaan. Varhaiskasvatuslain mukaan lapsella on

subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen ja huoltajat tekevät päätöksen varhaiskasvatuksen aloittamisen ajankohdasta.

Henkilöstöraportissa on kerrottu varhaiskasvatuksen sijaispoolin laajennuksesta ja sosionomien hyödyntämisestä, jotta varajohtajien työpanosta voidaan suunnata aiempaa enemmän päiväkodin johtajan tukemiseen. Varhaiskasvatuksen raportoinnissa ei vielä ole ollut tarkempaa tietoa toimenpiteiden vaikutuksista. Näistä tulee raportoida myöhemmin.

Vastaus:

Sijaispooliin on palkattu kevään 2024 aikana varhaiskasvatuksen lastenhoitajia ja varhaiskasvatuksen sosionomeja. Varhaiskasvatuksen sosionomit työskentelevät yksiköissä vapauttaen päiväkodin varajohtajan lapsiryhmätyöstä 1-2 päivänä viikossa. Päiväkodeissa kehitetään jaetun johtajuuden mallia, jolloin sekä päiväkodinjohtajalla että varajohtajalla on selkeä työnjako hallinnollisissa tehtävissä.

Perusopetus ja lukio

Kaupunginvaltuuston 24.2.2020 § 13 hyväksymässä oppimisympäristöselvityksessä on päätetty menettelytavat väistötilatarpeisiin ja oppilasmäärän seurantaan koulun jatkamisen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa. Meri-Halikkaa koskevassa päätöksessä poikettiin osin oppimisympäristöselvityksessä päätetyistä linjauksista. Päätöstä osaltaan tuki strategiassa olevat linjaukset Elävistä ja yhteisöllisistä kylistä, jota koulun säilyttäminen alueella selkeästi tukee.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että yksittäiset päätökset, luovat osaltaan epävarmuutta ja tilaa aina uusille avauksille ja tarpeille kouluverkon suhteen.

Vastaus:

Meri-Halikon koulua koskevassa päätöksenteossa poikettiin kaupunginvaltuuston 24.2.2020 § 13 hyväksymästä oppimisympäristöselvityksestä. Osana selvitystä linjattiin, että koulun sisäilmahaasteiden yhteydessä ensisijaisesti tarkastellaan oppilaiden sijoittamista toiseen kouluyksikköön. Meri-Halikon päätöksenteon yhteydessä tästä linjauksesta poikettiin osittain. 3.-6. luokkalaiset sijoitettiin Meri-Halikon koulun lakkauttamisen yhteydessä Mustamäen kouluun. 1.-2. luokkalaisille perustettiin oma Vartsalan opetusyksikkö Mustamäen koulun alaisuuteen. Tämä ratkaisu oli oppimisympäristöselvityksen jälkeen kaupunginvaltuuston 12.12.22 § 106 hyväksymän strategian mukainen. Strategiassa on linjaus elävistä ja yhteisöllisistä kylistä. Näiden edellä mainittujen oppimisympäristöselvityksen ja strategian linjausten voidaan katsoa olevan osittain ristiriitaisia.

Kouluterveyskyselyssä käy myös ilmi, että 37 prosenttia lukiolaisista ei syö aamupalaa arkaamuisin. Tähän liittyen lukiossa oli kokeiluna aamupalan tarjoilu ja se sai koululla hyvään vastaanoton ja muodosti samalla yhteisöllisen kohtaamisen. Kokeilun jatkamahdollisuuksia tulee selvittää, sillä siitä saadut kokemukset olivat hyviä.

Vastaus:

Lukion aamupalakokeilu sai opiskelijoilta hyvän vastaanoton. On kuitenkin huomioitava, että yläkoululaisilla on vastaavia haasteita pitkien koulumatkojen ja koulupäivien kanssa. Näin ollen asiaa on tarkasteltava sekä lukiokoulutuksen että yläkoulujen näkökulmasta. Esitys

yläkoululaisten ja lukiolaisten aamupalasta tuodaan päätöksentekoon talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Esittelijä	Sivistyspalveluiden johtaja
Päätösehdotus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opetuslautakunta päättää antaa tarkastuslautakunnalle edellä olevan vastauksen tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arviointikertomuksessa esiin nostettuihin asioihin. 2. Opetuslautakunta lähettää kaupunginhallitukselle tiedoksi vastauksen ja toimenpiteet, joihin on ryhdytty arviointikertomuksessa mainituissa asioissa.
Päätös	Opetuslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.
Tiedoksianto	Talouspalvelut